

Mirka

Každý den někoho potkáš, někoho, kdo tě obdaruje úsměvem, slovem nebo moudrou službou. Každý den potkáš někoho, koho i ty můžeš obdarovat. Je dobré, pamatovat si takové chvíle. Je dobré vzpomenout si na ně hlavně v okamžiku, kdy něco ztrácíš. Mirce bylo dvacet let, pracovala jako úřednice v oboru export - import. Před ní byl spokojený život se zajímavým mužem a dítětem, které se mělo brzy narodit. Miminko se ale narodilo předčasně a nebylo úplně v pořádku. Kromě neurologických poruch neslyšelo. Mirka se zhroutila, ale dost rychle pochopila, že když ona své dceři nepomůže, budou perspektivy mnohem temnější. A tak se stalo, že řízením osudu našli rodiče i babička zcela nový námět pro život.

Když jste zjistila, že vaše dcera bude potřebovat podporu, aby zvládla absenci sluchu, pomohly vám nějaké zkušenosti nebo poznatky?

"Moje dcera byla první člověk s handicapem, s kterým jsem se kdy setkala. Měla jsem na vybranou. Buď ji přijmu takovou, jaká je, nebo se budu celý život potácet v citových problémech a úvahách, co by bylo kdyby nebylo. S neslyšící dcerou naše rodina získala spoustu poznatků, hlavním cílem bylo naučit ji mluvit, číst, vzdělávat se. Když se mi o třináct let později narodila druhá dcera, měla jsem mnohem víc času. Přemýšlela jsem, že až mi skončí mateřská, chci dál pomáhat lidem s handicapem. Udělala jsem si masérský kurz a později akreditaci jako asistentka pro nevidomé a hluchoslepé," popisuje Mirka bez patosu, jako by tyhle věci byly naprosto běžné.

Každého nenapadne takové povolání. Vzpomenete si, jak jste se k tomuto nápadu dostala?

"My, rodiče dětí s postižením, k sobě míváme blízko. Moje dcera studovala speciální školu pro děti se zbytky sluchu, a já se při nějaké příležitosti seznámila s maminkou dceřiny spolužačky. Ta žena trpí Usherovým syndromem, je to vlastně hluchota, k níž se přidala pigmentóza sítnice.

Moje nová kamarádka mne později požádala o doprovázení na rekondici pořádanou Lormem, což je sdružení osob hluchoslepých. Když jsem přijela na místo, byl to pro mne opravdu šok. Byla jsem zvyklá na lidi, kteří neslyší nebo nevidí, ale oboje dohromady? Protože mi záleželo na tom, abych byla užitečná, dost rychle jsem se naučila navázat kontakt, mluvit s někým, kdo slyší na sluchadlo, a také jak mám vodit někoho, kdo na sluchadlo neslyší a přesto potřebuje nějaký pokyn. Byla to spíš taková spontánní

řeč doteků, jednoduchých vět, gest," snaží se Mirka popsat specifickou komunikaci.

Předpokládám, že účastníci rekondice asi ovládali Lormovu abecedu. Naučila jste se aspoň trochu pochopit princip?

"Znám jen málo lidí, kteří by se takto dorozumívali. Většinou, a je to i rychlejší, užívali odhmatávání tiskacích písmen, která jim druhý "psal" na dlaň. Předpokladem je znalost latinky.

Nevidomí od narození zase používali Braillovo písmo. A zas někdo se zbytky zraku může z několika centimetrů přečíst písmena napsaná černou fixou. Lormovu abecedu jsem se sice naučila, ale používá se minimálně. Způsobů komunikace je zdánlivě dost, ale žádný nefunguje dokonale. Když takovému člověku odeberete sluchadlo, bez cizí pomoci se neobejde."

Nebyla jste trochu vyvedená z konceptu, když jste musela bourat tak silnou komunikační bariéru?

"Nebyla. Já mám ty lidi moc ráda a velmi je obdivuji. Je to asi ten nejtěžší handicap, jaký si můžeme představit. Jen jednou, ze začátku mé spolupráce s hluchoslepými, jsem byla trochu mimo. Naproti sobě stáli dva lidé a strašně šermovali rukama, myslela jsem, že se perou. Pak jsem zjistila, že vzájemně odhmatávají znakový jazyk neslyšících. Neviděli, ale nějak se asi dříve naučili tuto řeč a nebyla jiná možnost než si vzájemně odečítat z rukou."

Kudy vedla vaše cesta, když jste se vrátila z rekondice?

"Bylo to pro mne tak zajímavé, že jsem měla vážný úmysl v Lormu pracovat. Nevyšlo to. Asi to tak bylo správně, protože osud měl se mnou náročnější plány," vypráví Mirka dál svůj příběh. "Před pár lety se velmi zhoršilo zdraví mého životního partnera. Musela jsem se o něho hodně starat, a také o mladší dceru, která studuje střední školu. Omezila jsem své aktivity a snažila se být především doma.

Nicméně, jsou v mém životě lidé, kterým jsem chtěla pomáhat i přes nepříznivé okolnosti. Tak třeba Bohouš je právník, který navzdory své těžké sluchové vadě a slepotě je pracovitý, chytrý a velmi milý člověk. Jeho manželka Miluška se také zapsala do mého srdce. Je to varhanice, klavíristka, krásně zpívá. Sblížili jsme se především v době, kdy s nimi strašně zacházeli na obecním úřadě, když sháněli byt. To, jak se chovaly referentky k těmto statečným a slušným lidem, bylo do nebe volající. Doprovázela jsem je několikrát a neustále jsem musela ty úřednice usměrňovat, aby mluvily s nimi a ne se mnou. Jednou jsem dokonce opustila kancelář a čekala jsem na chodbě. Nakonec to řešil poslanec, a tak se mohli manželé i s vodícím psem přestěhovat z hygienicky neúnosné garzonky na hlučné ulici do přiměřeného bytu. Tehdy jsem byla šťastná, jako bych ten byt dostala sama. Od té doby jsme přátelé, někdy je doprovázím na dovolenou nebo kam potřebují, ale

je to něco jiného než formální asistence."

Je to pár měsíců, co po těžké nemoci váš životní partner a otec vaší mladší dcery zemřel. Říkala jste, že vám nesmírně pomohla vaše asistentká práce. Myslíte, že být někomu prospěšná je vlastně lék na všechny smutky?

"Není to jen tou užitečností. Před časem jsem jako registrovaná průvodkyně dostala od Tyfloservisu zakázku, abych jednomu nevidomému člověku pomohla třídit věci a papíry po přestěhování. Jmenuje se Jaroslav, je sympatický, přátelský a úspěšný především v informatice. Pomohla jsem mu, ještě jsem ho několikrát doprovodila a dělala jsem to ráda.

Po čase mě požádal, jestli bych s jeho partnerkou Milkou mohla chodit do těhotenské poradny. A pak se jim narodila krásná holčička Dianka. Měli sice nasmlouvané asistentky, ale jedna měla nějaké osobní problémy a druhá jim opakovaně ukradla peníze, takže ji museli propustit. Neměli vůbec nikoho, a tak si vzpomněli na mne. Já se sice starala o nemocného muže, ale díky své mladší dceři jsme to obě zvládly. Ona má teď vítanou průpravu v péči o novorozence. Je to nádherná práce!

Milka a Jarda mi nesmírně pomohli tím, že se jejich dceruška narodila zrovna v té době, kdy jsem měla svého partnera na jipce a vlastně jsem ho už začala ztrácet. Trvalo to pár měsíců, kdy jsme ho s dcerami navštěvovaly a viděly, jak schází. Po návštěvě v nemocnici jsem se vždycky nesmírně těšila na to krásné miminko, které, ačkoliv tak maličké a nemohoucí mi dokázalo dobít baterky. Občas jsem pohlížela Milušce vodícího pejska, a to je také moc dobrá psychoterapie. Víím, že nic mi nenahradí muže ani rodinný život, ale mít přátele, jako jsou ti moji, to je velká výhra," usmívá se Mirka skrz slzy.

Mám ještě takovou všetečnou otázku - co byste dělala, kdyby vám vaši nevidomí přátelé třeba dali padáka. Jakou životní náplň byste hledala?

Mirka dumá a nakonec odpovídá: "Věřím, že přátelé padáka nedávají, zvláště ne ti, o kterých jsem mluvila. Ale kdyby přece - já mám pořád nějaké lidičky kolem sebe, kteří mě mohou potřebovat. Tak třeba našemu panu faráři zehním. Také masíruju lidi, kteří jsou vděční, že jim pomohu od bolesti zad. Od starší dcery budu mít v srpnu třetí vnuče a mladší dcerce mohu pomáhat s přípravami na maturitu."

Stopy v Mirčině životě se jen tak neztratí. Jsem si jistá, že mu dávají smysl, jakkoliv je to život složitý. Anebo právě proto?

Delicie Nerková – Zora 2011